

De locatie naast het stadhuis maakte de verplaatsing van deze 180 ton wegende plataan extra complex.

Dirk Doornenbal

Groen besluit: hoe een stadsplataan een tweede kans kreeg

‘Een monumentale boom als deze omzagen is echt kapitaalvernietiging’

Toen acht jaar geleden een 80 jaar oude plataan in Alphen aan den Rijn dreigde te worden verdrongen door een bouwproject, sloegen de gemeente en experts de handen ineen. Het resultaat was een bijzondere en succesvolle verplanting, waarbij techniek, veiligheid en maatschappelijke betrokkenheid samenkwamen. ‘Als bewoners jarenlang zo dicht bij zo’n monumentale boom hebben gewoond, moeten ze er ook iets over te zeggen hebben’, vindt Niek van ‘t Wout, beleidsmedewerker groen bij de gemeente Alphen aan den Rijn.

Auteur: Fleur Dil

De aanleiding voor de verplanting was de bouw van een appartementencomplex, waardoor de plataan in de weg kwam te staan. Als beleidsmedewerker groen had Niek van ‘t Wout de taak om een oplossing te vinden. ‘Deze plataan was een beschermwaardige boom, dus hij kreeg al de hoogste prioriteit’, vertelt hij. ‘Dan kom je voor de keuze: ga je de boom verplanten, of omzagen en compenseren?’ Bij het nemen van dit besluit werd de buurt actief betrokken. ‘Ik vond het belangrijk dat bewoners een stem hadden in het proces’, aldus Van ‘t Wout.

Veiligheid boven alles

De uitvoering van het verplantingsproject

kwam in handen van de Nationale Bomenbank. Dirk Doornenbal, algemeen directeur van het bedrijf, licht toe: 'Deze plataan woog 180 ton en had een kluit van 7 bij 7 meter. De locatie, vlak naast het stadhuis, maakte de operatie extra complex.' Een half jaar eerder was in dezelfde stad een ernstig kraanincident geweest, dat wereldwijd het nieuws had gehaald. Dit zette veiligheid nog scherper op de agenda. 'We hebben speciale maatregelen genomen', vervolgt Doornenbal. 'Het stadhuis werd tijdelijk ontruimd, bewoners van enkele omliggende huizen werden geëvacueerd en het terrein werd afgezet. De raadsvergadering werd tijdelijk stilgelegd en alle leden kwamen naar buiten om naar de verplanting te kijken.'

De plataan werd uiteindelijk met een geavanceerde hijsconstructie verplaatst. 'Het vergde precisiewerk. Vanwege het gebrek aan ruimte bleek het slepen van de boom helaas geen optie, dus moesten we hem optillen', legt Doornenbal uit. 'Uiteindelijk hebben we met onderheien de boom in een constructie van twee grote balken gehesen, waarvoor een telescoopkraan opgesteld moest worden. Deze operatie is gelukkig vlekkeloos verlopen.'

De weg naar herstel

Na de spectaculaire verplanting begon een cruciale periode, waarin alles uit de kast werd getrokken om de boom van de juiste nazorg te voorzien. 'Je moet er alles aan doen om die boom zo snel mogelijk weer in balans te krijgen', zegt Doornenbal. 'We moesten een deel van de boomkroon en de wortels snoeien voor de verplanting. Om de gevolgen van de verplanting te minimaliseren, hebben we een uitgebreid watergeefstelsel aangelegd, de groeiplaats verbeterd en een mulchlaag aangebracht om verdamping tegen te gaan en het bodemleven te stimuleren.' Van 't Wout vult aan: 'De eerste paar jaar vroegen buurtbewoners mij waarom de boom minder blad kreeg, maar dat is een normaal proces. Hij was tenslotte ook een deel van zijn wortels kwijt. Dankzij

Niek van 't Wout, met rechts Marc Meijer, directeur Norminstituut Bomen

de goede grond en de zorg van de Nationale Bomenbank herstelde hij prachtig.'

Een nieuwe plek, een nieuw begin

De plataan heeft inmiddels een prominente plek gekregen naast het stadhuis. Hij wordt omringd door een groenstrook met vaste planten en verschillende grassoorten, om de wortels ruimte te geven en het geheel visueel aantrekkelijk te maken. 'Een boom als deze fungeert ook als een soort vliegwiel voor nog meer vergroening', zegt Van 't Wout. 'Het is een groene locomotief die iets in beweging brengt. Zeker oude bomen spreken tot de verbeelding en dat jaagt die vergroeningsopgave nog meer aan.' Inmiddels wordt de boom niet meer actief verzorgd. 'Na vijf jaar intensieve nazorg kan hij zichzelf goed redden', aldus Doornenbal. 'Hij staat stevig, groeit goed en de buurt geniet er dagelijks van. Missie geslaagd.'

Bomenbeleid als basis

De succesvolle verplanting past binnen het bredere bomenbeleid van de gemeente Alphen aan den Rijn. Van 't Wout vertelt: 'We streven

naar behoud van zoveel mogelijk bestaand groen. Verplanten is een belangrijk onderdeel van dat beleid. Het is niet altijd mogelijk, maar als het kan, biedt het een duurzame oplossing.' Volgens Doornenbal is deze visie cruciaal. 'Het omzagen van een grote boom is echt kapitaalvernietiging. Een volwassen boom levert enorme ecosysteemdiensten, zoals CO₂-opslag, verbeterde luchtkwaliteit en verkoeling. Een kleine boom van de kwekerij heeft nog jaren nodig om dat niveau te bereiken. Bovendien draagt een volwassen boom enorm bij aan de beleving van de omgeving. Dat is minstens zo belangrijk.'

Volgens Van 't Wout is het van groot belang dat steden zich actief inzetten voor het behoud van oude bomen. 'Als vakman is het je taak om alles in het werk te stellen om zulke bomen te behouden', zegt hij. Kennis speelt hierbij een cruciale rol. 'Je moet de ecologische en historische waarde van zo'n boom kunnen onderbouwen, zodat je het waarom van je keuze duidelijk kunt uitleggen. Als we die waarde begrijpen, kunnen we ook overtuigend pleiten voor het behoud van deze bomen.'

'De raadsvergadering werd tijdelijk stilgelegd en alle leden kwamen naar buiten om naar de verplanting te kijken'

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!